

Kierunek: TECHNIK ADMINISTRACJI

Przedmiot: PODSTAWY PRAWA CYWILNEGO

Oddział: SZCZECIN

Imię i nazwisko prowadzącego: PIOTR KASZCZYSZYN

Tematy:

1. Zajęcia nr 5. Dobra osobiste osób fizycznych
2. Zajęcia nr 6. Indywidualizacja osoby fizycznej (imię i nazwisko, miejsce zamieszkania)

ZAJĘCIA NR 5. DOBRA OSOBISTE OSÓB FIZYCZNYCH

Wszystkim osobom fizycznym przysługują dobra osobiste, które mają charakter niemajątkowy, są niezbywalne (nie można ich przenieść na inny podmiot), nie ma możliwości zrzeczenia się dóbr, wygasają one tylko z chwilą śmierci osoby fizycznej.

Katalog dóbr osobistych zawiera art. 23 k.c. Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności **zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska**, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Ochrona dóbr osobistych

Osoby fizyczne, których dobra osobiste są naruszane lub zagrożone mogą żądać odpowiedniej ochrony tych dóbr.

W tym przypadku ma zastosowanie art. 24 § 1-3 Kodeksu cywilnego:

§ 1. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadość-uczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

§ 2. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

§ 3. Przepisy powyższe nie uchybiają uprawnieniom przewidzianym w innych przepisach, w szczególności w prawie autorskim oraz w prawie wynalazczym.

Zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych

Art. 448. W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się.

Pomówienie i zniewaga – najczęściej naruszane dobra osobiste

a) POMÓWIENIE

Kwestie pomówienia reguluje ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. **Kodeks karny**.

Art. 212. § 1. Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej **o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności**, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 (**pomówienia**) za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. W razie skazania za przestępstwo określone w § 1 (**pomówienia**) lub 2 (**z użyciem środków masowego komunikowania**) sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 (**pomówienia**) lub 2 (**z użyciem środków masowego komunikowania**) odbywa się z oskarżenia prywatnego.

Nie można mówić o popełnieniu przestępstwa pomówienia w przypadku gdy:

Art. 213. § 1. Nie ma przestępstwa określonego w art. 212 § 1 (**pomówienia**), jeżeli zarzut uczyniony niepublicznie jest prawdziwy.

§ 2. Nie popełnia przestępstwa określonego w art. 212 § 1 (**pomówienia**) lub 2 (**z użyciem środków masowego komunikowania**), kto publicznie podnosi lub rozgłasza **prawdziwy zarzut**:

- 1) dotyczący postępowania osoby pełniącej funkcję publiczną lub
- 2) służący obronie społecznie uzasadnionego interesu.

b) **ZNIEWAGA**

Art. 216. § 1. Kto **znieważa** inną osobę w jej obecności albo choćby pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga do osoby tej dotarła, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Kto znieważa inną osobę za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. Jeżeli zniewagę wywołało wyzywające zachowanie się pokrzywdzonego albo jeżeli pokrzywdzony odpowiedział naruszeniem nietykalności cielesnej lub zniewagą wzajemną, sąd może odstąpić od wymierzenia kary.

§ 4. W razie skazania za przestępstwo określone w § 2 sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

§ 5. Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

ZAJĘCIA NR 6. INDYWIDUALIZACJA OSOBY FIZYCZNEJ (IMIĘ I NAZWISKO, MIEJSCE ZAMIESZKANIA)

a) **Imię i nazwisko**

Generalny obowiązek nadawania każdemu człowiekowi imienia i nazwiska.

- **Nazwisko** – co do zasady jest wyznaczane przez przynależność do grupy rodzinnej (art. 25, 88-90, 122, 126 kro),
- **Imię (imiona)** – co do zasady nadawane przez osoby sprawujące władzę rodzicielską; maksymalnie dwa.

Zmiana imienia lub nazwiska:

- **nazwisko** może podlegać zmianie albo wskutek różnych zdarzeń prawnorodzinnych, albo wskutek przeprowadzenia stosownego postępowania administracyjnego,
- **imię** - tylko w postępowaniu administracyjnym na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imion i nazwisk.

b) Miejsce zamieszkania

Pojęcie prawne nawiązujące do określonej sytuacji faktycznej; **sytuuje osobę fizyczną w przestrzeni**, choć nie należy do właściwości ściśle osobistych; można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania.

- regulacja prawna – art. 25-28 kc;

Ustalanie miejsca zamieszkania:

- osoby pełnoletnie – art. 25 kc – Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu.
- dzieci i podopieczni – tzw. pochodne miejsce zamieszkania (art. 26 kc § 1) - Miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej. W przypadkach opisanych w § 2 sytuacja wygląda następująco: Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom mającym osobne miejsce zamieszkania, miejsce zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców, u którego dziecko stale przebywa. Jeżeli dziecko nie przebywa stale u żadnego z rodziców, jego miejsce zamieszkania określa sąd opiekuńczy. W przypadku podopiecznego (art. 27 kc) Miejscem zamieszkania osoby pozostającej pod opieką jest miejsce zamieszkania opiekuna.

Art. 28. Można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania.

Materiały opracowano w oparciu o:

Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. **Kodeks cywilny** oraz ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. **Kodeks karny**.

Kierunek: TECHNIK ADMINISTRACJI

Przedmiot: PODSTAWY PRAWA CYWILNEGO

Oddział: SZCZECIN

Imię i nazwisko prowadzącego: PIOTR KASZCZYSZYN

1. Zajęcia 7. Uznanie za zmarłego wraz elementami postępowania
2. Zajęcia 8. Osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej

Zajęcia 7. Uznanie za zmarłego wraz elementami postępowania

a) Uznanie za zmarłego

Art. 29. § 1. Zaginiony może być uznany za zmarłego, jeżeli upłynęło **lat dziesięć** od końca roku kalendarzowego, w którym według istniejących wiadomości jeszcze żył; jednakże gdyby w chwili uznania za zmarłego zaginiony ukończył lat siedemdziesiąt, wystarcza upływ **lat pięciu**.

§ 2. Uznanie za zmarłego nie może nastąpić przed końcem roku kalendarzowego, w którym zaginiony ukończyłby lat dwadzieścia trzy.

Uznanie za zmarłego w przypadku podróży i innych szczególnych zdarzeń

Art. 30. § 1. Kto zaginął w czasie podróży powietrznej lub morskiej w związku z katastrofą statku lub okrętu albo w związku z innym szczególnym zdarzeniem, ten może być uznany za zmarłego po upływie sześciu miesięcy od dnia, w którym nastąpiła katastrofa albo inne szczególne zdarzenie.

§ 2. Jeżeli nie można stwierdzić katastrofy statku lub okrętu, bieg terminu sześciomiesięcznego rozpoczyna się z upływem roku od dnia, w którym statek lub okręt miał przybyć do portu przeznaczenia, a jeżeli nie miał portu przeznaczenia – z upływem lat dwóch od dnia, w którym była ostatnia o nim wiadomość.

§ 3. Kto zaginął w związku z bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia nieprzewidzianym w paragrafach poprzedzających, ten może być uznany za zmarłego po upływie roku od dnia, w którym niebezpieczeństwo ustało albo według okoliczności powinno było ustać.

Art. 31. § 1. Domniemywa się, że zaginiony zmarł w chwili oznaczonej w orzeczeniu o uznaniu za zmarłego.

§ 2. Jako chwilę domniemanej śmierci zaginionego oznacza się chwilę, która według okoliczności jest najbardziej prawdopodobna, a w braku wszelkich danych – pierwszy dzień terminu, z którego upływem uznanie za zmarłego stało się możliwe.

§ 3. Jeżeli w orzeczeniu o uznaniu za zmarłego czas śmierci został oznaczony tylko datą dnia, za chwilę domniemanej śmierci zaginionego uważa się koniec tego dnia.

Art. 32. Jeżeli kilka osób utraciło życie podczas grożącego im wspólnie niebezpieczeństwa, domniemywa się, że zmarły jednocześnie.

b) Postępowanie o uznanie za zmarłego

Właściwy sąd w sprawie o uznanie za zmarłego

Art. 526. § 1. W sprawach o uznanie za zmarłego właściwy jest sąd ostatniego miejsca zamieszkania zaginionego, a w braku tej podstawy – sąd wskazany w art. 508 § 1 (*Jeżeli właściwość miejscowa nie jest oznaczona w przepisie szczególnym, wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania wnioskodawcy, a w braku miejsca zamieszkania – sąd miejsca jego pobytu. Do postępowania z urzędu właściwy jest sąd miejsca, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie będące podstawą wszczęcia postępowania. W braku wskazanych wyżej podstaw właściwy będzie sąd dla m.st. Warszawy).*

§ 2. Jeżeli wskutek tego samego zdarzenia zaginęła większa liczba osób, Sąd Najwyższy na wniosek Ministra Sprawiedliwości może wyznaczyć jeden sąd jako wyłącznie właściwy do rozpoznania spraw będących w związku z tym zdarzeniem. Postanowienie Sądu Najwyższego podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Kto może złożyć wniosek o uznanie za zmarłego?

Art. 527. Do zgłoszenia wniosku o uznanie za zmarłego uprawniony jest każdy zainteresowany.

Kiedy można złożyć wniosek o uznanie za zmarłego?

Art. 528. Wniosek o uznanie za zmarłego można zgłosić nie wcześniej niż na rok przed końcem terminu, po upływie którego zaginiony może być uznany za zmarłego. Gdy jednak uznanie za zmarłego może nastąpić po upływie roku lub krótszego niż rok terminu od zdarzenia, które uzasadnia prawdopodobieństwo śmierci zaginionego, wniosek o uznanie za zmarłego zgłosić można dopiero po upływie tego terminu.

Zawartość wniosku o uznanie za zmarłego

Art. 529. § 1. Wniosek o uznanie za zmarłego, oprócz danych koniecznych dla wniosku o wszczęcie postępowania, **powinien zawierać**:

- 1) **imię, nazwisko i wiek zaginionego, imiona jego rodziców oraz nazwisko rodowe matki;**
- 2) **ostatnie znane miejsce zamieszkania i pobytu zaginionego.**
- 3) **§ 2. Okoliczności uzasadniające wniosek należy uprawdopodobnić.**

Ogłoszenie o wszczęciu postępowania o uznanie za zmarłego oraz publikacja ogłoszenia

Art. 530. § 1. Jeżeli według treści wniosku istnieją przesłanki do uznania zaginionego za zmarłego, sąd zarządzi ogłoszenie o wszczęciu postępowania.

§ 2. Ogłoszenie o wszczęciu postępowania powinno zawierać:

- 1) imię i nazwisko oraz adres wnioskodawcy;
- 2) dane dotyczące osoby zaginionego oraz istotne okoliczności znane z akt sprawy, które mogą przyczynić się do wykrycia zaginionego;
- 3) wezwanie skierowane do zaginionego, aby w oznaczonym terminie, nie krótszym niż trzy, a nie dłuższym niż sześć miesięcy, zgłosił się, gdyż w przeciwnym razie może być uznany za zmarłego;
- 4) wezwanie skierowane do wszystkich osób, które mogą udzielić wiadomości o zaginionym, aby w powyższym terminie przekazały je sądowi.

Art. 531. § 1. Ogłoszenie o wszczęciu postępowania:

- a) umieszcza się w piśmie poczytnym na całym obszarze Państwa i
- b) podaje publicznie do wiadomości w miejscu ostatniego zamieszkania zaginionego w sposób na tym obszarze przyjęty.
- c) § 2. Sąd może zarządzić zamieszczenie ogłoszenia w innych jeszcze pismach oraz podać je do publicznej wiadomości również w inny sposób, jaki uzna za odpowiedni.

Terminy w postępowaniu

Art. 532. Dalsze postępowanie może toczyć się przed upływem terminu podanego w ogłoszeniu, nie może jednak być zakończone wcześniej niż po upływie:

- 1) terminów przewidzianych w kodeksie cywilnym;
- 2) trzech miesięcy od ukazania się ogłoszenia;
- 3) miesiąca od końca terminu wyznaczonego w ogłoszeniu.

Wysłuchanie osób bliskich zaginionego przez sąd

Art. 533. Przed wydaniem postanowienia uznającego zaginionego za zmarłego sąd powinien wysłuchać w miarę możliwości osoby bliskie zaginionego.

Uznanie za zmarłego prowadzone z urzędu

Art. 534. Jeżeli w toku postępowania o uznanie za zmarłego okaże się, że śmierć zaginionego jest niewątpliwa, sąd przeprowadzi dalsze postępowanie z urzędu według przepisów oddziału następnego. – Oddział 2, który reguluje postępowanie o stwierdzenie zgonu.

Zajęcia 8. Osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej

PODMIOTY STOSUNKÓW CYWILNOPRAWNYCH

- osoby fizyczne
 - osoby prawne
 - tzw. ułomne osoby prawne - art. 33¹. § 1 .k.c. jednostki organizacyjne, nie będące osobami prawnymi, ale posiadające zdolność prawną.
- Art. 1 Kodeksu Cywilnego

OSOBY PRAWNE

Art. 33. Osobami prawnymi są Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną

oraz

(art. 33¹) jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, stosuje się odpowiednio przepisy o osobach prawnych.

Osobę prawną definiuje się przez wskazanie jej cech:

1. jednostka organizacyjna łącząca grupę ludzi (załogę przedsiębiorstwa, członków spółdzielni, udziałowców spółki akcyjne itd.) – wyjątek stanowią: jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (którą może utworzyć jedna osoba) oraz jednoosobowe spółki (z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjne) podmiotów publicznych tj. Skarbu Państwa, gminy, powiatu i województwa;

2. zespół ludzi tworzący tę jednostkę organizacyjną jest odpowiednio zorganizowany, tzn. posiada strukturę organizacyjną, ze szczególnym uwzględnieniem organów ją reprezentujących;
3. kieruje się określonym w ustawie, statucie lub w umowie celem gospodarczym lub społecznym;
4. posiada własny majątek i dobra osobiste;
5. za swoje zobowiązania względem innych osób odpowiada swoim majątkiem, a nie majątkiem wchodzących w skład osoby prawnej osób fizycznych.

Źródła regulacji osób prawnych to:

- a) Kodeks cywilny – artykuły od 33 do 43
- b) przepisy szczególne,
- c) statut (szczególna rola).

Przepisy szczególne rozumiane tu są jako tzw. ustawy ustrojowe np.: Ustawa z 20.7.2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Ustawa z 27.6.1997 r. o partiach politycznych, Ustawa z 7.4.1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, Ustawa z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe i inne. Ustawy te regulują: powstanie, ustrój oraz ustanie osób prawnych, czasem organizacje i sposób działania.

Statut nie jest źródłem prawa, lecz aktem o charakterze wewnątrzorganizacyjnym. Statut reguluje: organizację i sposób działania osób prawnych (art. 38 KC).

UZYSKANIE OSOBOWOŚCI PRAWNEJ

Art. 37. § 1. Jednostka organizacyjna uzyskuje osobowość prawną z chwilą jej wpisu do właściwego rejestru, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

§ 2. Rodzaje rejestrów oraz ich organizację i sposób prowadzenia regulują odrębne przepisy.

RODZAJE OSÓB PRAWNYCH

1. **Państwowe osoby prawne** to: Skarb Państwa i inne państwowe osoby prawne: (jednostki badawczo-rozwojowe, państwowe szkoły wyższe, przedsiębiorstwa państwowe, fundacje Skarbu Państwa, jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, agencje rządowe np. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa).

2. **Samorządowe osoby prawne** to jednostki samorządu terytorialnego: gminy, powiaty, województwa oraz wojewódzkie, powiatowe i gminne osoby prawne (przedsiębiorstwa, fundacje, jednoosobowe spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością). Realizują zadania publiczne na swoim terenie, mają wydzielony prawnie majątek i odpowiadają tym majątkiem za swoje zobowiązania.
3. **Prywatne osoby prawne** to wszystkie jednostki organizacyjne, które nie są państwowymi i samorządowymi osobami prawnymi. Prywatne osoby prawne to spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, fundacje, banki prywatne, uczelnie prywatne itd.

SIEDZIBA OSOBY PRAWNEJ

Art. 41. Jeżeli ustawa lub oparty na niej statut nie stanowi inaczej, siedzibą osoby prawnej jest miejscowość, w której ma siedzibę jej organ zarządzający.

DOBRA OSOBISTE OSÓB PRAWNYCH

Osoby prawne mają takie same prawa do dóbr osobistych jak osoby fizyczne. (Przedstawione na zajęciach nr 5)

Art. 43. Przepisy o ochronie dóbr osobistych osób fizycznych stosuje się odpowiednio do osób prawnych.

Materiał opracowano w oparciu o:

Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. **Kodeks cywilny** oraz ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. **Kodeks postępowania cywilnego**.

Zadanie – praca kontrolna:

Wciel się w rolę żony/męża topielca który został/ła porwany/na przez silne prądy morskie w dniu 20 czerwca 2017 roku podczas wakacji na Majorce, gdzie przebywał/a w ramach urlopu od dnia 15 czerwca 2017 roku. W danych wnioskodawcy podaj tylko swoje imię i nazwisko, pozostałe dane proszę wymyślić!. Pamiętaj o wskazaniu właściwego sądu oraz o zawartości wniosku w tym o uzasadnieniu.

Kierunek: TECHNIK ADMINISTRACJI

Przedmiot: PODSTAWY PRAWA CYWILNEGO

Oddział: SZCZECIN

Imię i nazwisko prowadzącego: PIOTR KASZCZYSZYN

1. Zajęcia 9. Powstawanie osób prawnych, Skarb Państwa jako osoba prawna
2. Zajęcia 10. Dobra osobiste osób prawnych

Zajęcia 9. Powstawanie osób prawnych, Skarb Państwa jako osoba prawna

POWSTANIE OSÓB PRAWNYCH

Art. 35. Powstanie, ustrój i ustanie osób prawnych określają właściwe przepisy; w wypadkach i w zakresie w przepisach tych przewidzianych. Organizację i sposób działania osoby prawnej reguluje także jej statut.

Przepisami właściwymi w tym przypadku mogą być m.in.:

- Ustawa z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe,
- Ustawa z 20.7.2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,
- Ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych,
- Ustawa z 27.6.1997 r. o partiach politycznych,
- Ustawa z 21.9.1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych,
- Ustawa z 7.4.1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach,
- Oraz inne.

Art. 37. § 1. Jednostka organizacyjna uzyskuje osobowość prawną z chwilą jej wpisu do właściwego rejestru, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

§ 2. Rodzaje rejestrów oraz ich organizację i sposób prowadzenia regulują odrębne przepisy.

TRZY TRYBY TWORZENIA OSÓB PRAWNYCH

1. **Tryb erekcyjny** – powołanie osoby prawnej mocą określonego aktu erekcyjnego organu państwa, czyli z inicjatywy organu państwa. Są to np. **jednostki samorządu terytorialnego** (gminy, powiaty i województwa działające jako osoby prawne na

mocy przepisów prawa. Tego rodzaju osobami prawnymi mogą też być **uczelnie publiczne**.

2. **Tryb koncesyjny** – powołanie osoby prawnej z inicjatywy założyciela, w oparciu o koncesję (zezwoenie właściwego organu państwa). Są to takie osoby prawne jak uczelnie niepubliczne, czy banki.
3. **Tryb rejestracyjny** – warunki powstanie osoby prawnej określone są w akcie normatywnym. Po spełnieniu określonych warunków osoba prawna może powstać, bez potrzeby uzyskania pozwolenia (koncesji). Organy państwa kontrolują czy ustawowe warunki zostały spełnione. Powstanie osoby prawnej przez akt założycielski oraz rejestrację. Rejestracja w Krajowym Rejestrze Sądowym (prowadzony na podstawie ustawy z dnia 20.08.1997 r. o KRS) składa się z: rejestru przedsiębiorców, rejestru dłużników niewypłacalnych, rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej).

Istotne znaczenie ma rejestracja osoby prawnej, która w wielu wypadkach ma charakter konstytutywny. Oznacza to, że osoba prawna może powstać dopiero z chwilą jej zarejestrowania.

INDYWIDUALIZACJA OSÓB PRAWNYCH

Osoby prawne wyróżniają się poprzez:

- Rodzaj osoby prawnej – forma prawna,
- Nazwę (określoną przez akt powołujący określoną osobę prawną,
- Siedzibę (**Art. 41. KC** Jeżeli ustawa lub oparty na niej statut nie stanowi inaczej, siedzibą osoby prawnej jest miejscowość, w której ma siedzibę jej organ zarządzający. Natomiast art. 38 KRS wymaga, aby ujawnione zostały zarówno siedziba, jak i adres przedsiębiorcy przy wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego).

Zajęcia 10. Dobra osobiste osób prawnych

Przepisy o ochronie dóbr osobistych osób fizycznych (art. 23 KC) stosuje się odpowiednio do osób prawnych, z tym, że dobra te nie są tożsame a ich stosowanie nie powinno mieć charakteru automatycznego. U osób fizycznych ochronie podlega m.in.: życie, czy zdrowie są to dobra które nie mają zastosowania do osoby prawnej. Katalog dóbr osobistych osób

prawnych jest otwarty, zaś przy określanie tych dóbr uwzględnia się funkcję czy cel działalności określonej osoby prawnej (gospodarczej, charytatywnej, naukowej).

Dobrami osobistymi osób prawnych mogą być:

- dobre imię,
- nazwa,
- znak towarowy,
- wizerunek,
- tajemnica korespondencji,
- i inne.

NARUSZENIE DÓBR OSOBISTYCH OSÓB PRAWNYCH

Naruszenie dóbr osobistych osób prawnych regulowane jest m.in. przez:

Art. 24. § 1. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadość-uczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

§ 2. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

i **Art. 448.** W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

SKARB PAŃSTWA JAKO OSOBA PRAWNA

Art. 34. Skarb Państwa jest w stosunkach cywilnoprawnych podmiotem praw i obowiązków, które dotyczą mienia państwowego nienależącego do innych państwowych osób prawnych.

Skarb Państwa jako podstawowa państwowa osoba prawna oraz desygnat państwa, który występuje w charakterze podmiotu prawa cywilnego.

Cechy Skarbu Państwa:

- istnieje z mocy ustawy,
- brak siedziby,
- brak statutu,
- brak organów,
- brak obowiązku rejestracji.

Przepisy szczególne regulujące Skarb Państwa zawarte są w:

- ustawie z dnia 16.12.2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym - reprezentacja materialnoprawna
- ustawie z dnia 15.12.2016 r. o Prokuraturii Generalnej RP - reprezentacja procesowa.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ SKARBU PAŃSTWA ZA ZOBOWIĄZANIA

Art. 40. KC § 1. Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania państwowych osób prawnych, chyba że przepis odrębny stanowi inaczej. Państwowe osoby prawne nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania Skarbu Państwa.

§ 2. W razie nieodpłatnego przejęcia, na podstawie obowiązujących ustaw, określonego składnika mienia od państwowej osoby prawnej na rzecz Skarbu Państwa, ten ostatni odpowiada solidarnie z osobą prawną za zobowiązania powstałe w okresie, gdy składnik stanowił własność danej osoby prawnej, do wysokości wartości tego składnika ustalonej według stanu z chwili przejęcia, a według cen z chwili zapłaty.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych osób prawnych.